

KEHITYSVAMMAISTEN
TUKILIITTO RY

Toimintasuunnitelma
2025 (ehdotus)

Kehitysvammaisten Tukiliitto

Toimintasuunnitelma 2025

Ehdotus liittokokoukselle 8.6.2024

Sisällys

Johdanto	3
Strategia ohjaa toiminnan suunnittelua	3
Toiminnan kehittämisen keskeiset painoalueet vuonna 2025	4
Vaikuttamistoiminta	6
Oikeuksien valvonta	6
Tilke-toiminta (haettava uusi avustus)	6
Malike-toiminta	7
Harvinaiskeskus Norio	9
Tietoa ja tukea harvinaisiin ja perinnöllisiin sairauksiin	9
Erityisperhetyötä INCL-perheille ja vastaaville diagnoosiryhmille	10
Perhekursseja harvinaissairaiden nuorten perheille sekä lapsille, joilla on huuli- ja/tai suulakihalkio	11
Kansalaistoiminta	12
Yhdistysten tuki	12
Perheille ja perheitä kohtaaville ammattilaisille suunnattu koulutus- ja kokemustoiminta	12
Kehitysvammaisille aikuisille suunnattu koulutus- ja kokemustoiminta	13
Yhdenvertainen kaveritoiminta	13
Elämä omaksi ESR+ -hankkeet (2023–2026)	14
Viestinnän erityistehtävät	16
Talous ja muutokset	17
Talouden näkymät	17
Talouden suunnittelu ja talousarvio 2025	17

Johdanto

Strategia ohjaa toiminnan suunnittelua

Toimintasuunnitelma vuodelle 2025 on valmisteltu toteuttamaan Kehitysvammaisten Tukiliiton strategiaa 2023–2026.

Visionamme vuodelle 2026 on, että Kehitysvammaisten Tukiliitto on vahva vaikuttaja, joka edistää kehitysvamman tai muun syyn vuoksi apua ja tukea tarvitsevien ihmisten osallisuutta ja oikeuksia sekä heidän ja heidän perheidensä ja läheistensä palveluiden toteutumista. Olemme uudistuva ja saavutettava kansalaisjärjestö. Kutsumme mukaan myös uusia toimijoita ja ryhmiä.

Tärkeimmät tavoitteet vuosille 2023–2026 muotoiltiin strategiassa seuraavasti:

1. Tukiliitto on vahva yhteiskunnallinen vaikuttaja ja oikeuksien edistäjä.
2. Kehitysvammaiset ihmiset saavat tuen toimijuutensa ja moninaisten rooliensa toteutumiseen yhteiskunnassa ja Tukiliiton toiminnassa.
3. Perheillä ja lähi-ihmisillä on keinot ja osaamista tukea kehitysvammaisen henkilön päätöksiä, itsenäistä elämää, toimijuutta ja merkityksellisiä vuorovaikutussuhteita.
4. Vapaaehtois- ja vertaistoiminnan sekä kokemusasiantuntijuuden muodot toimivat ja monipuolistuvat. Ne tarjoavat mielekkäitä tehtäviä myös apua ja tukea tarvitseville ihmisille.
5. Liiton vahva tuki auttaa jäsenyhdistyksiä uudistamaan paikallista ja alueellista vaikuttamista ja kansalaistoimintaa.

Vuonna 2023 laadimme uudet kehitysohjelmat, jotka täydentävät strategiaa. Kehitysohjelmat ovat laajempia kokonaisuuksia, joiden toteuttamiseen tarvitaan joko uusia resursseja tai toiminnan järjestämistä uudella tavalla. Kehitysohjelmilla edistämme vision ja tavoitteiden toteuttamista.

Kehitysohjelmat:

Kansalaistoiminnan kehitysohjelma

Tuemme jäsenyhdistyksiämme paikallisen ja alueellisen toiminnan kehittämässä ja rakenteen luomisessa toimintaympäristön muuttuessa:

1. Koulutamme ja ohjaamme alueellisten toimijoiden muodostamia vaikuttamistyöryhmiä niiden tavoitteissa vaikuttaa sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuuteen ja laatuun hyvinvointialueilla.
2. Muodostamme paikallisia, alueellisia tai virtuaalisia kohtaamispaikkoja kehitysvammaisille nuorille ja aikuisille yhdessä jäsenyhdistystemme kanssa. Ohjaamme toiminnan kehittymistä osallistavaksi ja kehitysvammaisten henkilöiden toimijuutta tukevaksi sekä edistämme tarvittavien työntekijäresurssien hankkimista.
3. Kehitämme kehitysvammaisten henkilöiden kokemustoimijuutta ja tuettua vapaaehtoistoimintaa sekä valtakunnallisena toimintana että yhdessä kohtaamispaikkoja toteuttavien jäsenyhdistysten kanssa.
4. Tuemme jäsenyhdistyksiä niiden toiveiden mukaisesti suunnitelmallisiin yhdistymisiin ja muodostamaan suurempia alueellisia yhdistyksiä niin, että toiminnan on mahdollista

aktivoitua. Koulutamme ja ohjaamme jäsenyhdistyksiä yhdistyshallinnon ja uusien nykytilanteessa paremmin palvelevien toimintamuotojen kehittämisessä.

Vaikuttamistyön ja -viestinnän kehitysohjelma

Jäntevoitamme valtakunnallista vaikuttamista sekä vaikuttamisviestintää, jotta vaikuttamistyötä tehdään käytössä olevilla resursseilla mahdollisimman tehokkaasti ja tuloksellisesti.

1. Valitsemme vaikuttamistyön ja -viestinnän kärjet.
2. Parannamme poliittiseen päätöksentekoon ja päättäjiin vaikuttamista lisäämällä toiminnan suunnitelmallisuutta ja ottamalla huomioon päätöksenteon syklit. Solmimme henkilökohtaisia kontakteja keskeisiin päättäjiin ja tapaamme heitä säännöllisesti.
3. Kehitämme edelleen kehitysvammajärjestöjen yhteistä vaikuttamistyötä.
4. Lisäämme vaikuttamisviestinnän suunnitelmallisuutta ja teemme 1–2 keskustelunavausta vuosittain ajankohtaisista aiheista.

Varainhankinnan kehitysohjelma

Kehitämme varainhankintaa suunnitelmallisesti lisätäksemme toiminnan rahoitusta ja muita resursseja.

1. Aluksi luomme edellytykset varainhankinnalle eli järjestämme pysyvän työpanoksen. Varainhankinnan aktivoimiseksi varaamme 50 000 euroa 1.1.2024 alkaen kahden vuoden määräajaksi. Kehitämme varainhankinnan laskentaa, seurantaa ja taloushallintoa sekä laitamme hallinnon prosessit kuntoon mahdollistamaan kasvun.
2. Keskitymme rahankeräyksiin eli rahankeräysluvan alaiseen toimintaan sekä yritysyhteistyöhön. Otamme tavoitteeksi kasvattaa keräystuottoja merkittävästi joka vuosi.
3. Varainhankinnalle asetetaan vuosittainen euromääräinen tavoite.
4. Tulevaisuudessa tuemme myös jäsenyhdistysten varainhankinnan kehittämistä.

Osaamisen ja asiantuntijatyön kehitysohjelma

Kehitämme osaamista Tukiliitossa organisaation tasolla, tehtävä- tai toimintokohtaisella tasolla ja työntekijöiden henkilökohtaista osaamista ja uraa tukemalla.

1. Kartoitamme, millaista osaamista strategian näkökulmasta organisaatiossa tarvitaan nyt ja tulevaisuudessa.
2. Kehitämme osaamisen johtamista ja laadimme osaamisen kehittämisen suunnitelman osana työyhteisön kehittämissuunnitelmaa strategiakaudelle/sen yli.
3. Kehitämme liittohallituksen työskentelyä ja johtoryhmän ja liittohallituksen yhteistyötä. Kartoitamme liittohallituksen osaamistarpeet ja vahvuudet hallitustyöskentelyn vahvistamiseksi.

Järjestöbrändin kehitysohjelma

(Työn alla. Laadimme kehitysohjelman tavoitteet ja sisällöt syksyllä 2024.)

Toiminnan kehittämisen keskeiset painoalueet vuonna 2025

Korostamme läpileikkaavasti osallisuuden ja toimijuuden tukemisen teemaa ja rakennamme järjestölle vahvistuvaa asiantuntijuutta. (Uudistuvassa vammaislainsäädännössä keskeinen lähtökohta on vammaisten henkilöiden osallisuus. Lain laajassa palveluvalikoimassa on

todennäköisesti mukana uudella tavalla määriteltyjä vammaispalveluita osallisuuden ja toimijuuden tukeen.)

Jäsenyhdistysten tuessa painotamme alueellisen vaikuttamistoiminnan ja yhdistysten yhdistymisten tukemista.

Harvinaistoiminnassa nostamme lapset keskiöön ja edistämme lasten osallisuutta toiminnassamme.

Jatkamme Elämä omaksi ESR+ -hankkeilla laajenevaa alueellista työtä yksinäisyyden vähentämiseksi, osallisuuden edistämiseksi ja kokemustoimijuuden kehittämiseksi. Toteutamme kaksi jatkohanketta ja uuden hankkeen uudella alueella.

Uudistamme Tukiviesti-lehden julkaisutoiminnan: lehteä ei enää paineta paperisena, vaan Tukiviesti ilmestyy verkkolehtialustalla.

Uudella Tilke-hankkeella vahvistamme vanhempien valmiuksia ottaa tukea vastaan ja parannamme perhe- ja lastensuojelupalveluiden saavutettavuutta.

Varaudumme vähenevään rahoitukseen ja pieneneviin valtionavustuksiin: arvioimme ja priorisoimme nykyistä toimintaa ja teemme siten tulevaisuuden suunnittelua. Samalla kartoitamme uuden rahoituksen mahdollisuuksia.

Vaikuttamistoiminta

Oikeuksien valvonta

Tavoitteet

Kehitysvammaiset ja vastaavaa tukea tarvitsevat ihmiset perheineen sekä alan työntekijät saavat lisää tietoa YK:n vammaissopimuksesta, esimerkiksi 19 artiklan mukaisista palveluista kuten asumisesta ja vapaa-ajan avusta sekä vammaisten lasten ja heidän perheidensä oikeuksista.

Lakineuvontaan yhteyttä ottavat ja kotisivuillamme vierailevat sekä oppaitamme hyödyntävät kehitysvammaiset ihmiset, heidän läheisensä ja alan ammattilaiset saavat ajankohtaisen ja laadukkaan juridiseen osaamiseen ja käytännön arjen tuntemukseen perustuvan tiedon ja yksilöllisen neuvonnan.

Lainsäädännössä, erityisesti vammaispalvelulain toimeenpanossa vahvistetaan kehitysvammaisten ihmisten osallisuutta ja itsemääräämisoikeutta, huomioidaan heidän vaativatkin erityistarpeensa sekä turvataan oikeus tarvittavaan apuun ja tukeen.

Toiminnan sisältö ja toteutus

- Viestimme eri kanavissa, neuvomme sekä koulutamme kehitysvammaisia ihmisiä läheisineen ja kehitysvamma-alan ammattilaisia YK:n vammaissopimuksen mukaisista oikeuksista sekä uuden vammaispalvelulain toimeenpanosta. Vaikutamme erityisesti henkilökohtaisen avun ja erityisen osallisuuden tuen, tuetun päätöksenteon sekä asumisen, mukaan lukien lasten asumisen tuen palveluiden kehitystä.
- Jatkamme verkkosivujemme täydentämistä ja muiden materiaaliemme päivittämistä keskittyen uuteen vammaispalvelulakiin ja sen soveltamiskäytäntöihin.
- Edistämme kehitysvammaisten ihmisten tarpeiden huomioimista esimerkiksi hyvinvointialueiden toiminnassa sekä itsemääräämisoikeutta koskevan lainsäädännön uudistamisessa.
- Järjestämme yksin ja yhdessä kumppanien kanssa webinaari- tai hybridimuotoisia koulutuksia keskeisistä lakiasioista (4–5 kpl). Teemme koulutuksiin liittyvää yhteistyötä lisäksi esimerkiksi kuntien tai hyvinvointialueiden vammaisneuvostojen kanssa.
- Jatkamme erityistä osallisuuden tukea ja tuettua päätöksentekoa kehittävän yhteistyöverkoston toimintaa.
- Pidämme kehitysvammaisten ihmisten ja heidän perheidensä oikeuksiin ja palveluihin liittyviä puheenvuoroja yhteistyökumppaneiden tilaisuuksissa.

Resurssit kolme henkilötyövuotta: 2 x juristi ja vammaispalveluiden asiantuntija.

Tilke-toiminta (haettava uusi avustus)

Tavoitteet

Vahvistamme vanhempien valmiuksia ottaa tukea vastaan ja tehdä yhteistyötä lapsen asioissa perheen työntekijöiden kanssa. Vahvistamme myös vanhempien äänen kuulumista ja vertaistuen toteutumista esimerkiksi kokemustoiminnan avulla. Parannamme edelleen perhe- ja lastensuojelupalveluiden kognitiivista saavutettavuutta tarjoamalla ohjattuja tulkkauskeskusteluita lastensuojelupalveluiden asiakkaina oleville vanhemmille sekä heidän kanssaan työskenteleville perhe- ja lastensuojelupalveluiden ammattilaisille. Lisäämme nykyisten ja tulevien ammattilaisten ymmärrystä vanhempien tarvitsemasta tuesta sekä heidän kohtaamisestaan.

Toiminnan sisältö ja toteutus

Toimimme asiantuntijoina niiden perheiden tilanteisiin liittyvissä kysymyksissä, joissa vanhemmalla on tuen tarve, joka johtuu esimerkiksi kehitysvammaisuudesta.

- Käynnistämme osaamisen keskittymän toiminnan,
- jatkamme tulkkauskeskusteluja perheiden vanhempien ja heidän työntekijöidensä kanssa,
- jatkamme kokemustoimintaa ja mahdollistamme vanhempien äänen kuulumisen vanhempien asemasta tekemällä vaikuttamisen tekoja aiheesta,
- koulutamme yhdessä kokemustoimijoiden kanssa nykyisiä ja tulevia työntekijöitä kohtaamaan kohderyhmään kuuluvia vanhempia,
- vaikutamme lastensuojelulain kokonaisuudistuksen sisältöön vanhempien saaman tuen osalta,
- neuvomme ja ohjaamme vanhempia, läheisiä ja heidän työntekijöitään ratkaisujen löytämiseksi perheiden tilanteisiin.

Resurssit 2 henkilötyövuotta: asiantuntija ja suunnittelija.

Malike-toiminta

Tavoitteet

Vaikeasti vammaisten lasten ja aikuisten sekä heidän perheidensä ja lähi-ihmistensä yhteiset kokemukset ja osallistumisen mahdollisuudet toimintavälineiden avulla lisääntyvät. Lisääntyvä tieto toimintavälineiden saatavuudesta parantaa ihmisten mahdollisuuksia saada niitä käyttöönsä. Ymmärrys lähi-ihmisten merkityksestä vaikeasti vammaisten lasten ja aikuisten osallisuuden tukemisessa lisääntyy. Vaikeasti vammaisten lasten ja aikuisten kokemukset, oikeudet ja palveluiden tarve osallistumisen mahdollisuuksista toimintavälineiden avulla tulevat näkyviin kannustavin esimerkein.

Toiminnan sisältö ja toteutus

- Lisäämme osallistumisen mahdollisuuksia vaikeasti vammaisille lapsille ja aikuisille, jotka tarvitsevat toimintavälineen ja toisen ihmisen apua voidakseen osallistua ja liikkua.
- Edistämme yhdenvertaisuutta vaikuttamalla vaikeasti vammaisten lasten ja aikuisten osallistumisen sekä toimijuuden toteutumiseen toimintavälineiden avulla ihmisten arjessa, varhaiskasvatuksessa, koulussa ja päivätoiminnassa.
- Järjestämme

- toimintavälinekoulutusta osallistumisen, toimijuuden ja osallisuuden näkökulmasta
- toiminnallisia kurseja perheille
- Yhdessä-teemapäiviä aikuisille
- toimintavälineiden kokeilutapahtumia ja välineiden kokeilua vuokraamotoiminnalla
- virtuaalisia Yhdenvertaisuutta toimintavälineillä -verkkotapahtumia
- vaikuttamiskampanjoita sosiaalisessa mediassa
- OP Uudenmaan lahjoituksen avulla Malike hankkii maastoliikkumisen apuvälineitä ja erityispyörän. Välineet sijoitetaan Malikkeen toimintavälinevuokraamoon, joka toimii Vammaisperheyhdistys Jaatisen tiloissa Helsingissä.
- Annamme neuvontaa toimintavälineiden hankintaan liittyvästä lainsäädännöstä.
- Vaikutamme kuntiin ja paikallisiin toimijoihin yhteistyössä Tukiliiton paikallisyhdistysten kanssa, jotta toimintavälineitä hankitaan alueille.
- Teemme yhteistyötä paikallisten, alueellisten ja valtakunnallisten toimijoiden kanssa osallistumisen edistämiseksi.
- Tuotamme tietoa ja vaikutamme osallisuutta edistäviin asioihin, esimerkiksi toimintavälineiden saatavuuteen.
- Osallistumme julkiseen keskusteluun toimintavälineiden saatavuuteen koskevista aiheista.

Resurssit seitsemän henkilötyövuotta: johtava asiantuntija, 4 x suunnittelija, toimintavälineneuvoja ja toimintavälineohjaaja.

Harvinaiskeskus Norio

Harvinaiskeskus Norio on harvinaisten, geneettisten sairauksien ja perinnöllisyyden asiantuntija. Tehtävämme on tukea harvinaista sairautta sairastavia ja heidän läheisiään sekä edistää tietoisuutta ja ymmärrystä harvinaisista sairauksista ja perinnöllisyydestä. Harvinaiskeskus Norio palvelee laajasti harvinaista sairautta sairastavia ja heidän läheisiään sekä harvinaisen ja mahdollisesti perinnöllisen sairauden kantajia. Toimintamme on suunnattu harvinaissairaille läheisineen, joilla on harvinainen, geneettinen sairaus tai oireyhtymä, johon liittyy kehitysvamma, tai muu harvinainen geeni- tai kromosomimuutos. Keskiössä ovat lapsena harvinaisen diagnoosin saaneet ja heidän perheensä, erityisesti vanhemmat ja sisarukset sekä isovanhemmat.

Vuonna 2025 nostamme lapset keskiöön ja edistämme lasten osallisuutta eri tavoin toiminnassamme.

Tietoa ja tukea harvinaisiin ja perinnöllisiin sairauksiin

Tavoitteet

Perheiden, joissa lapsella on harvinainen, geneettinen sairaus, voimavarat ja kyky tukea lasta pysyvät yllä ja vahvistuvat. Perheiden verkostot vahvistuvat ja harvinaissairauteen liittyvä ulkopuolisuuden ja yksinäisyyden kokemus vähenee. Tieto harvinaisista, geneettisistä sairauksista, elämisestä harvinaisen sairauden kanssa ja perinnöllisyydestä lisääntyy. Ammattilaisten ymmärrys harvinaissairauksista ja niiden vaikutuksista harvinaissairaiden ja heidän läheistensä elämään lisääntyy ja osaaminen koko perheen tukemiseksi vahvistuu. Harvinaissairaiden ja heidän perheidensä asema ja osallisuus harvinaissairaita koskevassa sosiaali- ja terveydenhuollossa ja päätöksenteossa vahvistuu.

Toiminnan sisältö ja toteutus

- Mahdollistamme vertaistukea ja -tapaamisia perheille, joissa lapsella on harvinainen sairaus tai oireyhtymä, lapsensa menettäneille, sisaruksille, isovanhemmille sekä nuorille, joilla on harvinainen sairaus. Vertaistapaamisia järjestetään niin kurssikeskuksissa kuin verkossa.
- Tuemme harvinaisten kehitysvammaoireyhtymien ympärille syntyneitä yhdistyksiä, verkostoja ja ryhmiä ja kehitämme vapaaehtoistoiminnan mahdollisuuksia toiminnassamme.
- Välitämme vertaistukea, kun kyseessä on erittäin harvinainen sairaus, jolloin vertaisen löytäminen on muuten vaikeaa.
- Tarjoamme matalan kynnyksen keskustelutukea ja neuvontaa harvinaisuuteen ja perinnöllisyyteen liittyvissä kysymyksissä puhelimitse, sähköpostitse, chatissa ja vastaanotolla.
- Järjestämme vasta diagnoosin saaneiden lasten vanhemmille verkkokeskustelun neljästi vuodessa ja ammatillisesti ohjatun No mitäs nyt -ryhmän kaksi kertaa vuoden aikana.
- Tuotamme kokemustietoa yhdessä harvinaissairaiden ja diagnoosikohtaisten verkostojen kanssa.

- Tuotamme, ylläpidämme ja päivitämme harvinaissairauksiin ja perinnöllisyyteen liittyvää tietoa verkossa ja painetuissa julkaisuissa.
- Järjestämme ammattilaisille suunnattuja koulutuksia ja seminaareja harvinaisuuteen ja perinnöllisyyteen liittyvistä teemoista.
- Järjestämme kaikille avoimia verkkoluentoja ajankohtaisista, harvinaisiin sairauksiin ja perinnöllisyyteen liittyvistä teemoista.
- Osallistumme harvinaissairauksiin liittyviin verkostoihin ja vaikutamme niissä harvinaissairaiden asemaan. Vaikutamme lisäksi osaltamme siihen, että harvinaissairauksien kansallisen strategian tavoitteet edistyvät.
- Toimimme kumppanina kansallisessa ERN ITHACA -osaamisverkostossa.
- Ylläpidämme tietoa ja asiantuntijuutta erityisestä sisaruudesta viestinnän ja verkostotyön keinoin. Sisaruksille järjestetään omia vertaistapaamisia.

STEA:n kohdennetulla avustuksella AK6480 toiminnan henkilöstöresurssi on noin 6 henkilötyövuotta.

[Erityisperhetyötä INCL-perheille ja vastaaville diagnoosiryhmille](#)

Tavoitteet

Erityisperhetyön tarkoituksena on tukea kokonaisvaltaisesti perheitä, joissa lapsella on harvinainen, etenevä ja varhaiseen kuolemaan johtava sairaus. Toiminnan tavoitteena on, että perheen selviytyminen arjessa ja toimintakyky pysyvät yllä ja vahvistuvat lapsen sairauden eri vaiheissa ja kuoleman jälkeen. Koko perheen, vanhempien, sisarusten ja isovanhempien voimavarat lapsen sairauden eri vaiheissa ja kuoleman jälkeen pysyvät yllä ja vahvistuvat. Perheiden lähiverkostot ja lähipalvelujen tarjoajat pystyvät toimimaan paremmin perheiden tukena. Perheiden, joissa lapsella on etenevä, varhaiseen kuolemaan johtava sairaus, asema ja osallisuus palvelujen ja etuuksien järjestämisessä vahvistuu.

Toiminnan sisältö ja toteutus

- Perhetyöntekijä tapaa perheitä heidän omilla ympäristöissään ja heidän tarpeidensa mukaan. Perhetyön asiakkaana on kerrallaan noin 70 perhettä.
- Kohtaamme, tuemme ja jaamme tietoa lapsen sukulaisille, varhaiskasvatukseen, kouluun ja muihin lähipalveluihin ja muille viranomaisille. Viranomaisille tarjotaan ammatillista työnohjausta perheiden saaman tuen parantamiseksi.
- Järjestämme kuusi vertaistapaamista asiakasperheille: kolme alueellista vertaistapaamista, isovanhempien tapaaminen, sisarusten tapaaminen ja lapsensa jo menettäneiden tapaaminen.
- Erityisperhetyöntekijä toimii palvelu- ja hoidonohjauksen asiantuntijana ja vaikuttaa perheiden asemaan esimerkiksi laatimalla lausuntoja perhetilanteesta ja tarjoamalla työnohjauksellista konsultointia viranomaisille ja lähipalvelujen työntekijöille.

STEA:n kohdennetulla avustuksella AK6482 toiminnan henkilöstöresurssi on 1 henkilötyövuosi.

Perhekursseja harvinaissairaiden nuorten perheille sekä lapsille, joilla on huuli- ja/tai suulakihalkio

Tavoitteet

Harvinaissairaiden murrosikäisten ja heidän perheidensä tieto ja ymmärrys harvinaisesta sairaudesta osana nuoren ja perheen elämää lisääntyy ja voimavarat nuoren itsenäistyessä vahvistuvat. Nuorten, joilla on huuli- ja/tai suulakihalkio, ja heidän perheidensä tieto ja ymmärrys halkioon liittyvissä kysymyksissä lisääntyy, heidän voimavaransa lisääntyvät ja kokemus elämästä halkion kanssa helpottuu.

Toiminnan sisältö ja toteutus

- Järjestämme kolme ”Tukea harvinaiseen murrosikään”-kurssia perheille, joissa on 12–18-vuotias lapsi, jolla on harvinainen sairaus.
- Järjestämme kurssin yli 13-vuotiaille nuorille, joilla on huuli- ja/tai suulakihalkio.
- Järjestämme kolme ryhmämuotoista kurssia perheille, joissa lapsella on huuli- ja/tai suulakihalkio. Kursseja järjestetään vauvaikäisten lasten perheille, leikki-ikäisten lasten perheille ja alakouluikäisten lasten perheille.

STEA:n kohdennetulla avustuksella AK6483 toiminnan henkilöstöresurssi on noin 0,8 henkilötyövuotta.

Kansalaistoiminta

Yhdistysten tuki

Tavoitteet

Tukiliitto tukee jäsenyhdistyksiään ja jäseniä tarjoamalla neuvontaa ja ohjausta, koulutuksia ja taloudellista tukea. Vuonna 2025 liiton tuki painottuu alueelliseen vaikuttamistoimintaan ja yhdistysten yhdistymisten tukemiseen.

Toiminnan sisältö ja toteutus

- Tuotamme neuvontaa, verkkokoulutuksia ja -materiaaleja vammaisten henkilöiden ja perheiden vammaispalveluista.
- Tuotamme verkkokoulutuksia kehitysvammaisten henkilöiden toimijuuden, osallisuuden ja itsemääräämisen tukemisesta.
- Tuemme alueellista vaikuttamistoimintaa ja vaikuttamistyöryhmien työtä sekä toimimme vammaisjärjestöjen alueellisissa verkostoissa.
- Viestimme ja järjestämme verkkokoulutuksia uudistetusta vammaispalvelulainsäädännöstä.
- Toteutamme kehitysvammaisten henkilöiden oikeuksien viikon kampanjan.
- Edistämme jäsenyhdistysten yhdistymisprosesseja ja tuemme niiden toiminnan kehittämistä.
- Toteutamme keskitetyn jäsenrekisteri- ja jäsenmaksupalvelun joustavasti ja taloudellisesti.
- Jaamme jäsenyhdistyksille toimintarahaa STEA:n kohdennetusta avustuksesta.

STEA:n yleisavustus Ay1: 5 henkilötyövuotta. Jäsenyhdistyksille jaettava STEA:n kohdennettu yleisavustus Ak16: 70 000 €.

Perheille ja perheitä kohtaaville ammattilaisille suunnattu koulutus- ja kokemustoiminta

Tavoitteet

Koulutustoiminnalla tarjotaan ajankohtaista tietoa ja tukea sekä perheille että perheiden kanssa työskenteleville ammattilaisille. Vuoden 2025 toiminnassa korostuu vanhempien tuki nuoren murrosiässä ja itsenäistyessä sekä tilanteissa, joissa perhe kuormittuu. Yhteistyö hyvinvointialueiden ja kumppanijärjestöjen kanssa tiivistyy edelleen.

Toiminnan sisältö ja toteutus

- Tuotamme Hetki-ryhmiä vanhemmille, jotka kokevat lapsen tai nuoren haastavan käyttäytymisen kuormittavan perheen hyvinvointia.
- Tuotamme verkkokursseja ja -koulutuksia murrosikäisten ja itsenäistymässä olevien ja tukea tarvitsevien nuorten vanhemmille.

- Tuotamme materiaalia ja verkkokoulutuksia perheille, jotka ovat hiljattain saaneet tiedon lapsen kehitysvammaisuudesta.
- Koulutamme ammattilaisia ja viestimme lapsen osallisuudesta ja perheiden tukemisesta haastavissa tilanteissa.
- Kokoamme ja nostamme esille perheiden tarpeita ja kokemuksia julkiseen keskusteluun.
- Nostamme esiin erityistä sisaruutta eri toimintamuodoissa.

STEA:n kohdennettu yleisavustus Ak4: 1 henkilötyövuosi. Haemme Hetki-ryhmien toteuttamiseen hyvinvointialueiden kumppanuusrahoitusta.

Kehitysvammaisille aikuisille suunnattu koulutus- ja kokemustoiminta

Tavoitteet

Aikuisille kehitysvammaisille suunnatun toiminnan tavoitteena on tukea kehitysvammaisten nuorten ja aikuisten osallisuutta ja toimijuutta. Vuoden 2025 toiminnassa korostuu kehitysvammaisten henkilöiden kokemustoiminnan näkyvyyden laajeneminen.

Toiminnan sisältö ja toteutus

- Toteutamme kehitysvammaisille henkilöille ja heidän ryhmilleen saavutettavia ja selkokielisiä lyhytkoulutuksia tuesta ja palveluista sekä muista ajankohtaista teemoista.
- Ylläpidämme valtakunnallista kokemustoimijaverkostoa, välitämme kokemustoimijatehtäviä ja tuotamme säännöllistä tukea verkoston toimijoille.
- Toteutamme valtakunnallisen opintoryhmän uusille kokemustoimijoille.
- Kokoamme ja nostamme esille kehitysvammaisten henkilöiden tarpeita ja kokemuksia julkiseen keskusteluun yhdessä kokemustoimijoiden kanssa.
- Toteutamme tuettuja lomia yhdessä lomajärjestöjen kanssa.

STEA:n kohdennettu yleisavustus Ak4: 1 henkilötyövuosi.

Yhdenvertainen kaveritoiminta

Tavoitteet

Edistämme kehitysvammaisten ja -vammattomien nuorten ja aikuisten kohtaamista vapaa-ajalla sekä vahvistamme heidän yhteisymmärrystään. Tavoitteenamme on vahvistaa kehitysvammaisten ihmisten toimijuutta sekä lisätä inklusiivisen ja saavutettavan vapaaehtoistoiminnan tietämystä vapaaehtoistoiminnan kentällä.

Toiminnan sisältö ja toteutus

- Toteutamme livekaveritoimintaa Jyväskylän ja Tampereen seuduilla.
- Toteutamme digikaveritoimintaa valtakunnallisesti.

- Toteutamme vaparitoimintaa, eli tuettua pop up -vapaaehtoistoimintaa.
- Viestimme aktiivisesti ja monikanavaisesti yhdenvertaisuudesta ja saavutettavan vapaaehtoistoiminnan mahdollisuuksista.
- Teemme verkostotyötä vapaaehtoistoiminnan saavutettavuuden edistämiseksi.

STEA:n kohdennettu yleisavustus Ak17: 2,3 henkilötyövuotta.

Elämä omaksi ESR+ -hankkeet (2023–2026)

Hankkeiden kohderyhmänä ovat kehitysvammaiset tai samankaltaista tukea tarvitsevat nuoret ja aikuiset, hyödynsaajina myös yhdistystoimijat, kehitysvamma-alan ammattilaiset ja koulutus- ja työelämätahot. Hankkeilla tavoitellaan yksinäisyyden vähenemistä sekä osallisuuden ja yhdenvertaisuuden lisääntymistä.

Hankekokonaisuus muodostuu kolmesta hankkeesta, joille on rahoitus ESR+ Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 Erytystavoitteesta 4.3. Yhdenvertaiseen osallisuuteen. Kukin hanke toimii kolmella hankealueella, yhteensä yhdeksässä maakunnassa. Hankkeiden toiminnan tarkoitus on käynnistää ja jatkaa jo syntyneitä paikallisia ja virtuaalisia kohtaamispaikkoja yhdessä jäsenyhdistysten kanssa. Hankkeissa toteutetaan lyhytkoulutuksia kehitysvammaisille nuorille ja aikuisille yhteiskunnallisista ja työelämävalmiuksia lisäävistä taidoista. Alueellinen kokemustoimijuus on keskeisessä osassa osallisuuden tukemista. Hankkeissa toteutetaan toimintaa tiiviissä yhteistyössä paikallisten ja alueellisten jäsenyhdistysten sekä julkisen sektorin koulutustoiminnan ja palveluiden tuottajien kanssa.

Pohjois-Suomen Elämä omaksi -jatkoahanke 2023–2026

- Toiminta-alueena Pohjois-Pohjanmaa, Lappi ja Kainuu (2023–2026).
- Toteutamme Kohtaa mut -kahviloita vuoden aikana noin kymmenellä paikkakunnalla.
- Toteutamme verkkokahviloita kaksi kertaa kuukaudessa.
- Kehitämme ja tuotamme hyvinvointia ja yhteiskunnallista osaamista lisääviä lyhytkoulutuksia, joihin voidaan osallistua pienryhmissä myös muista hankkeista.
- Tuotamme kokemustoimijakoulutuksen ja koordinoimme Pohjois-Suomen kokemustoimijaverkoston toimintaa.

Toiminnan resurssit 4 henkilötyövuotta. ESR+ rahoitus 80 % ja STEA-rahoitus 20 %.

Itä-Suomen Työelämä omaksi -hanke 2024–2026

- Toiminta-alueena Etelä-Savo, Pohjois-Savo ja Pohjois-Karjala.
- Toteutamme Kohtaa mut -kahviloita vuoden aikana vähintään viidellä paikkakunnalla.
- Toteutamme verkkokahviloita kaksi kertaa kuukaudessa.
- Kehitämme ja tuotamme työelämäosallisuutta lisäävää koulutusta ja tietoiskuja kehitysvammaisille ja heidän parissaan työskenteleville ammattilaisille ja yrittäjille. Koulutuksiin voidaan osallistua myös muista hankkeista.

- Mahdollistamme kehitysvammaisten henkilöiden osallistumisen pienryhminä Pohjois-Suomen Elämä omaksi -hankkeen tuottamiin lyhytkoulutuksiin.
- Toteutamme kokemustoimijakoulutuksen pienryhmän ja koordinoimme Itä-Suomen kokemustoimijaverkoston toimintaa.

Toiminnan resurssit 3,8 henkilötyövuotta. ESR+ rahoitus 80 % ja STEA-rahoitus 20 %.

Kaakkois-Suomen Elämä omaksi -hanke 2024–2026 (rahoitusta haettu)

- Toiminta-alueena Päijät-Häme, Kymenlaakso ja Etelä-Karjala.
- Toteutamme Kohtaa mut -kahviloita vuoden aikana vähintään viidellä paikkakunnalla.
- Toteutamme verkkokahviloita päivätoiminnan ryhmille ja iltaisin kehitysvammaisille nuorille.
- Mahdollistamme kehitysvammaisten henkilöiden osallistumisen pienryhminä muiden Elämä omaksi -hankkeiden tuottamiin lyhytkoulutuksiin.
- Toteutamme kokemustoimijakoulutuksen pienryhmän ja Itä-Suomen kokemustoimijaverkoston toimintaa.

Toiminnan resurssit 3 henkilötyövuotta. ESR+ rahoitus 80 % ja STEA-rahoitus 20 %.

Viestinnän erityistehtävät

Tavoitteet

Kehitysvammaisten Tukiliitto on vahva ja asiantunteva yhteiskunnallinen vaikuttaja ja oikeuksien edistäjä, jonka ääni kuuluu julkisessa keskustelussa. Kehitämme ja vahvistamme vaikuttamisviestintää, ja tavoitteemme välittyvät politiikan agendalle. YK:n vammaissopimuksen merkitys välittyy päättäjille, lainsäätäjille, palveluntuottajille ja suurelle yleisölle.

Yhdistykset ja henkilöjäsenet saavat Tukiliiton painetuista ja sähköisistä viestintävälineistä palveluita ja tukea koskevaa hyödyllistä tietoa, vertaisuutta sekä tietoa liiton valtakunnallisesta ja paikallisesta toiminnasta. He saavat myös välineitä kehitysvammaisen ihmisen ja hänen perheensä oikeuksien puolustamiseen.

Toiminnan sisältö ja toteutus

Teemme kehitysvammaisten ihmisten ja heidän läheistensä todellisuutta näkyväksi ja puolustamme heidän oikeuksiaan.

- Reagoimme ajassa nouseviin ilmiöihin ja pidämme esillä kehitysvammaisten ihmisten ja heidän perheidensä elämään liittyviä tärkeimpiä teemoja. Viestimme myös yhteistyössä muiden kentän toimijoiden kanssa, esimerkiksi yhteisillä kampanjaviesteillä.
- Viestimme monikanavaisesti selkeällä yleiskielellä ja selkokielellä, ja vaalimme tiedon saavutettavuutta.
- Uudistamme Tukiviestin julkaisutoiminnan. Lehteä ei enää paineta paperisena, vaan Tukiviesti ilmestyy verkkolehtialustalla. Verkossa julkaistuna lehteä voidaan käyttää myös valtakunnallisessa vaikuttamisviestinnässä entistä laajemmin. Selkolehti Leijaa julkaistaan edelleen paperisena ja sosiaaliturvaopas postitetaan sen valinneille jäsenille kotiin kerran vuodessa.
- Annamme äänen kehitysvammaisten ihmisten ja heidän perheidensä asiantuntijuudelle.
- Vahvistamme yhdistysten vapaaehtoistoimijoiden roolia viestinnän tekijöinä, ja samalla tiivistämme liiton ja vapaaehtoistoimijoiden viestintäyhteistyötä.
- Tuemme ja edistämme koko järjestön yhteistä toimintakulttuuria, jossa asiantuntijatyöhön ja kaikkeen liiton toimintaan kuuluu viestintää, näkyvää yhteiskunnallista toimintaa ja julkiseen keskusteluun osallistumista.

Resurssit noin 2,5 henkilötyövuotta. Rahoitetaan STEA:n yleisavustuksella ja järjestön omalla rahoituksella.

Talous ja muutokset

Talouden näkymät

Liiton toiminnan laajuuden odotetaan olevan suunnilleen sama kuin vuonna 2024. Toiminnan jatkuvuus ja laajuus riippuvat käytännössä suoraan valtionavustuksista ja muista avustuksista, valtionapuviranomaisesta, eduskunnasta ja avustushaussa onnistumisesta. Valtionavustusten taso odotetaan olevan vielä vuonna 2025 sama kuin edellisvuonna. Vuodesta 2027 alkaen avustustaso voi laskea merkittävästi: maan hallitus suunnittelee 100 miljoonan euron, eli lähes 30 % leikkausta sote-järjestöjen valtionavustuksiin. Tukiliiton yleisavusteinen toiminta on ja on ollut pitkään rakenteellisesti alijäämäistä ja liitto onkin vuosittain käyttänyt sijoitustoiminnan pääomaa toiminnan rahoittamiseen. Tukiliitolle oman rahoituksen kehittäminen voi tarjota mahdollisuuksia. Liitolla on ollut hyvä tappionsietokyky ja kykyä vastata pieniin taloushaasteisiin.

Talouden suunnittelu ja talousarvio 2025

Vuosille 2023–2025 tehdyn taloussuunnitelman mukaisesti talous tasapainotetaan vuoden 2025 alusta alkaen. Tasapainottaminen koskee yleisavusteista toimintaa ja voi tarkoittaa kulusäästöistä johtuvaa toiminnan supistamista.

Lopetamme 1990-luvulta asti toteutetun apurahatoiminnan, kun siihen suunnatut ja käytettävissä olevat varat ehtyvät. Apurahatoiminnassa olemme jakaneet apurahoja vapaa-ajan toimintaan ja harrastustoimintaan kehitysvammaisille aikuisille ja nuorille sekä ryhmille joka vuosi noin 40 000 eurolla.

Erillisenä on talousarvio vuodelle 2025. Valtionavustusten haettavat määrät selviävät myöhemmin ja tarkat avustusmäärät vasta vuoden 2025 alussa. Liittohallitus tarkentaa talousarviota syyskuussa 2024 ja tammikuussa 2025.